

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องนี้ได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งจะได้อธิบายในรายละเอียดในบทนี้เกี่ยวกับ **ระเบียบวิธีวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง แหล่งข้อมูล** ขั้นตอนในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และการประมวลผลข้อมูล ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. **ระเบียบวิธีวิจัย** ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลภาคสนามที่ได้จากวิธีการสังเกตอย่างมีระบบ แล้วศึกษาเปรียบเทียบกันระหว่างข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและข้อมูลที่ได้จากการสังเกตอย่างมีระบบ

1.1 **การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม** เนื่องจากเป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับครูประจำการที่มีความเห็นพาดพิงถึงผู้บังคับบัญชา คือ ครูใหญ่ และอาจารย์ใหญ่ และส่วนหนึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับงานที่อยู่ในหน้าที่และความรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้เสนอผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหนังสือลงนามในหนังสือขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ดังัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ทั้ง 41 โรงเรียน ขออนุญาตให้ครูประจำการในแต่ละโรงเรียนตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดส่งถึงครูประจำการทางไปรษณีย์

1.2 **การรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสังเกต** สร้างแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ซึ่งเป็นตัวแปรตามของการวิจัยเรื่องนี้ ศูนย์พัฒนาหนังสือได้ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้าระหว่างกันยายน - ธันวาคม 2525 วิธีสังเกตที่นำมาใช้เป็นการสังเกตอย่างมีระบบ (Systematic Observation) โดยผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง

นอกจากการใช้แบบสอบถามและแบบสังเกตดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์และสนทนากับผู้บริหาร คือ ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ ครูวิชาการ และครูประจำการ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียน 10 โรงเรียน ที่เลือกไปสังเกต เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาและเจตคติของผู้บริหารที่มีต่อการเปิดรับสื่อประเภทต่าง ๆ และการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และแหล่งข้อมูล

ประชากรของการวิจัย คือ ครูประจำการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ ที่ทำการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 ที่อยู่ในชุมชนที่มีลักษณะสังคมที่กำลังพัฒนา มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างเห็นได้ชัด มีการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ มากกว่าชนบทธรรมดาและเป็นสังคมระยะ เปลี่ยนผ่านจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม

กลุ่มตัวอย่างที่เลือกศึกษา

ก. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากครูประจำการที่ทำการสอนชั้น ป.1-5 ในปีการศึกษา 2525 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ทุกโรงเรียน รวม 41 โรงเรียน มีครูประจำการตามบัญชีของสำนักงานการศึกษา อำเภอนครชัยศรี จำนวน 571 คน ผู้วิจัยจึงได้ส่งแบบสอบถามถึงครูประจำการทุกคนตามบัญชีรายชื่อครูประจำการของสำนักงานการศึกษา อำเภอนครชัยศรี จำนวน 571 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืน 375 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถใช้ศึกษาได้จำนวน 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 56.04 แยกตามกลุ่มโรงเรียนได้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างครูที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกลุ่มโรงเรียน

กลุ่มโรงเรียน	จำนวนครูที่ตอบ แบบสอบถาม	ร้อยละ
นครชัยศรี	73	22.8
บางแก้ว	87	27.2
ชัยพฤกษ์	71	22.2
แหลมบัว	39	12.2
ห้วยพลู	50	15.6
รวม	320	100.0

ตารางที่ 2 จำนวนตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	จำนวนครูที่ตอบ แบบสอบถาม	ร้อยละ
วัดไทยवास	9	2.8
วัดประชานาถ	10	3.1
วัดกลางบางแก้ว	9	2.8
วัดดู่กตา	2	0.6
วัดสัมปทวน	10	3.1
วัดกลางครุเวียง	7	2.2
วัดกกตลาด	8	2.5
วัดศิระทอง	12	3.8
วัดเสถียรรัตนาราม	6	1.9
วัดท่าตำหนัก	14	4.4

ตารางที่ 2 (ต่อ)

โรงเรียน	จำนวนครูที่ตอบ แบบสอบถาม	ร้อยละ
วัดไทร	16	5.0
วัดคลองทางหลวง	10	3.1
วัดสว่างอารมณ์	9	2.8
วัดโคกพระเจดีย์	9	2.8
วัดบ่อตะกั่ว	5	1.6
วัดห้วยตะโก	11	3.4
วัดน้อย	13	4.1
วัดจิวราย	15	4.7
บ้านคลองมหาสวัสดิ์	3	0.9
วัดสุวรรณาราม	5	1.5
วัดศาลวัน	8	2.5
บุษยศรีสวัสดิ์	11	3.4
วัดมะเกลือ	13	4.1
บ้านคลองสว่างอารมณ์	7	2.2
วัดพุทธธรรมรังษี	4	1.2
บ้านคลองโยง	5	1.6
วัดทุ่งน้อย	7	2.2
วัดทองไทร	8	2.5
วัดโคกเขมา	4	1.2
วัดศรีมหาโพธิ์	10	3.1
วัดห้วยกรด	2	0.6
บ้านลานแหลม	1	0.3
วัดละมุด	2	0.6

ตารางที่ 2 (ต่อ)

โรงเรียน	จำนวนครูที่ตอบแบบสอบถาม	ร้อยละ
วัดใหม่สุคนธาราม	5	1.6
วัดกลาง	6	1.9
วัดบางพระ	12	3.8
บ้านห้วยพลู	2	0.6
วัดห้วยพลู	15	4.7
บ้านคลองบางกระเจ็ด	5	1.6
วัดสำโรง	5	1.6
วัดลานตากฟ้า	5	1.6
รวม	320	100.0

ตารางที่ 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนครูที่ตอบแบบสอบถาม	ร้อยละ
ชาย	97	30.3
หญิง	223	69.7
รวม	320	100.0

ตารางที่ 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามชั้นที่สอนในปีการศึกษา 2525

ชั้นที่สอน	จำนวนครูที่ตอบ แบบสอบถาม	ร้อยละ
ป.1	68	21.2
ป.2	43	13.4
ป.3	49	15.3
ป.4	60	18.8
ป.5	100	31.3
รวม	320	100.0

ตารางที่ 5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ	จำนวนครูที่ตอบ แบบสอบถาม	ร้อยละ
21 - 25	42	13.1
26 - 35	168	52.5
36 - 45	65	20.3
46 - 60	45	14.1
รวม	320	100.0

ตารางที่ 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวนครูที่ตอบแบบสอบถาม	ร้อยละ
ป.	19	5.9
ปบ., ปกศ. หรือเทียบเท่า	36	11.2
ปม., ปกศ.ชั้นสูง หรือเทียบเท่า	136	42.5
ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	120	37.5
ไม่ตอบ	9	2.8
รวม	320	100.0

ตารางที่ 7 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ประสบการณ์ในการสอน	จำนวนครูที่ตอบแบบสอบถาม	ร้อยละ
0 - 2 ปี	35	10.9
3 - 5 ปี	14	4.4
6 - 10 ปี	65	20.3
11 - 15 ปี	65	20.3
ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป	141	44.1
รวม	320	100.0

ข. ตัวอย่างที่ศึกษาโดยใช้แบบสังเกตเนื่องจากต้องการตรวจสอบว่าในชั้นการยอมรับถึงขั้นลงมือปฏิบัติจริงนั้น ข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามจะมีความแตกต่างกับการปฏิบัติจริงหรือไม่เพียงใด จึงได้เพิ่มวิธีการสังเกตอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้มากขึ้น ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาจากครูประจำการที่ตอบแบบสอบถามตามข้อ ก. มาศึกษาซ้ำโดยใช้วิธีสังเกต 30 ตัวอย่าง ซึ่งกระจายอยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ จำนวน 10 โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียน กลุ่มนครชัยศรี และกลุ่มบางแก้ว โดยการสังเกตและเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง ใช้เวลาสังเกตตัวอย่างละ 3 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบ หรือ 40 นาที ทั้งนี้ โดยไม่บอกวัน เวลา ที่จะไปสังเกตล่วงหน้า กลุ่มตัวอย่างปรากฏตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวอย่างในการสังเกต

โรงเรียน	จำนวนครูที่เป็นตัวอย่างในการสังเกต	ร้อยละ
<u>กลุ่มนครชัยศรี</u>		
วัดกลางบางแก้ว	2	6.6
วัดตุ๊กตา	2	6.6
วัดสี่ระฆังทอง	3	10.0
วัดเสถียรรัตนาราม	4	13.3
<u>กลุ่มบางแก้ว</u>		
วัดท่าตำหนัก	4	13.3
วัดไทร	4	13.3
วัดโลกพระเจดีย์	3	10.0
วัดบ่อตะกั่ว	2	6.6
วัดห้วยตะโก	4	13.3
วัดน้อย	3	10.0
รวม	30	100.0

ในการสังเอดจะสังเอดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ตามหลักสูตร
 ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้น ป.1-5 โดยจะสังเอดการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ได้แก่
 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะ
 นิสัย และกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ

เหตุผลที่เลือกศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

1. กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ เป็นแหล่งศึกษาข้อมูลชุมชนที่อยู่ในระยะการเปลี่ยนผ่านทาง
 สังคม (Transitional society) เดิมเป็นสังคมเกษตรกรรม และปัจจุบันได้มีการพัฒนาทาง
 ด้านอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่กำลังเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากภาคเกษตรกรรมไปสู่ภาคอุตสาหกรรม
 โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่จบการศึกษาภาคบังคับมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนอาชีพจากอาชีพการทไร่
 ทำนา ทำสวน ไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ครูประจำการในโรงเรียนประถมศึกษา
 มีความจำเป็นต้องเตรียมประชากรให้มีความรู้ความเข้าใจในทางอุตสาหกรรมบางเรื่อง อาชีพ
 หลักในอำเภอ นครชัยศรี ประกอบด้วย การทำสวน ทไร่ไรขนาดใหญ่ เลี้ยงปลา ค้าขาย ทำงาน
 ในโรงงานอุตสาหกรรม¹ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าในสังคมที่มีการเปลี่ยนผ่านทางสังคมที่
 ค่อนข้างชัดเจนเช่นนี้ สภาพการเปิดรับสื่อของครูประจำการจะเป็นอย่างไร มีส่วนสัมพันธ์กับ
 การยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาถึงขั้นลงมือปฏิบัติเพียงใด และสื่อประเภทใดมีความสำคัญที่
 จะนำพาช่วย เผยแพร่ความคิดใหม่ หรือนวัตกรรมทางการศึกษาแก่ครูที่สอนอยู่ในชนบทลักษณะนี้
 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. อำเภอ นครชัยศรี ตั้งอยู่ในจังหวัดนครปฐม เป็นที่ตั้งของเขตการศึกษา 1 มีสถา
 ปกศึกษาคือ วิทยาลัยครูนครปฐม ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาสังกัดกรมการศึกษาคึกคัก ซึ่งตามแผน
 การเตรียมวิทยากรเพื่อการประชาสัมพันธ์หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้พิจารณา
 เห็นว่า วิทยาลัยครูเป็นสถาบันที่สำคัญ ซึ่งให้บริการทางวิชาการแก่โรงเรียนนอกเหนือจากบท
 บาทในการผลิตครู กรมวิชาการได้จัดสัมมนาและอบรมผู้แทนของวิทยาลัยครูทั่วประเทศทั้ง 36

1 จังหวัดนครปฐม, อำเภอ นครชัยศรี "ประวัติอำเภอ นครชัยศรี". อนุสรณ์ที่ระลึกเปิดอำเภอ
 นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม, 19 สิงหาคม 2522 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทย-
 เอเชียราษัทธิไทย, 2522), หน้า 5-42.

36 แห่ง โดยเฉลี่ยแห่งละ 5 คน เพื่อไปอบรมผู้จะไปเป็นวิทยากรที่กรุงเทพฯ ซึ่งมีอีกประมาณ 1,200 คน วิทยากรเหล่านี้จะเป็นผู้ไปอบรมครูใหญ่และครูวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ¹ และยังเป็นที่ตั้งของวิทยาเขตของสถานอุดมศึกษาที่เปิดสอนคณะศึกษาศาสตร์ที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ไว้ด้วย ได้แก่ วิทยาเขตทับแก้วของมหาวิทยาลัยศิลปากร ดังนั้น นครชัยศรีจึงน่าจะเป็นแหล่งที่ได้อุทิศจากหน่วยงานการต่าง ๆ จากกลุ่มโรงเรียนและระดับโรงเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วย จึงเหมาะที่จะเป็นแหล่งศึกษาลักษณะการเปิดรับสื่อบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

3. ที่ตั้งของอำเภอ นครชัยศรี บางส่วนใกล้กับกรุงเทพมหานคร มีทางคมนาคมสะดวกช่วยในการจัดส่งเอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนจากศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ ไปยังโรงเรียน ถ้ามีการสูญหายก็สามารถติดตามขอเพิ่มเติมได้ง่าย เหมาะที่จะศึกษาสภาพการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจประเภทเอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระตัวหนึ่งของการวิจัยเรื่องนี้ แต่อย่างไรก็ตามในบางท้องที่ของอำเภอ นครชัยศรีค่อนข้างทุรกันดาร ทางคมนาคมไม่สะดวก การติดต่อทางไปรษณีย์ทำได้ไม่สะดวก จึงทำให้ลักษณะสังคมของครูประจำการในอำเภอ นครชัยศรีมีหลายรูปแบบผสมกันอยู่ สามารถที่จะศึกษาเปรียบเทียบกับในระหว่างกลุ่มโรงเรียนทั้ง 5 กลุ่ม ถึงสภาพการเปิดรับสื่อและการรับนวัตกรรมได้อย่างชัดเจน

จากเหตุผลดังกล่าว จึงเชื่อว่ากลุ่มตัวอย่างในอำเภอ นครชัยศรีน่าจะเหมาะสมที่จะใช้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อกับการยอมรับนวัตกรรมทางการศึกษาของครูในชุมชนระยะเปลี่ยนผ่านทางสังคม เมื่อนำไปอ้างอิงกับประชากรที่เป็นครูประจำการในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งอยู่ในชุมชนระยะเปลี่ยนผ่านทางสังคมที่มีการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ มากกว่าชนบทโดยทั่วไป อันเป็นการเอื้อต่อการเผยแพร่นวัตกรรมทางการศึกษา

3. ขั้นตอนในการศึกษาวิจัย

3.1 ศึกษาหนังสือ เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารนวัตกรรม

1 สายหยุด จำปาทอง, "คุยกันเรื่องหลักสูตรใหม่ หลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2521", จันทร์เกษม (พฤศจิกายน-ธันวาคม), 2521, หน้า 3-5.

และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

3.2 ศึกษาข้อมูลทั่ว ๆ ไปเพื่อเลือกแหล่งที่มีลักษณะสังคมระยะเปลี่ยนผ่านทางสังคม และมีสภาพของการพัฒนาในด้านสื่อต่าง ๆ เพื่อคัดเลือกเป็นแหล่งศึกษาข้อมูลและให้พิจารณาเห็นว่า อำเภอนครชัยศรีเป็นแหล่งที่เหมาะสมที่สุด ดังเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เพื่อเลือกแหล่งที่จะใช้ศึกษาข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ออกไปสำรวจสภาพโดยทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับสภาพการเปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะเนื้อหาที่ส่งผ่านสื่อโดยสัมภาษณ์จากครูใหญ่โรงเรียนวัดท่าตำหนัก วัดตุ๊กตา และวัดกลางบางแก้ว เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

3.3 สร้างแบบสอบถามฉบับชั่วคราว เพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพการเปิดรับสื่อประเภทต่าง ๆ การเปิดรับสื่อตามชั้นก่อนต่าง ๆ ตามกระบวนการในการตัดสินใจรับนวัตกรรมและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำไปทดลองกับครูประจำการจำนวน 16 คน ในโรงเรียนพระประโทนเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างแต่มีสภาพและปัญหาใกล้เคียงกับโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอนครชัยศรี แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงพร้อมขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและผ่านการเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วส่งไปทางไปรษณีย์ถึงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อรวบรวมข้อมูล

3.5 สร้างแบบสังเกต เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นตัวแปรตามของการวิจัย คือ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ให้สอดคล้องกับคำถามในตอนต้นที่ 4 ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว โดยขอรับคำปรึกษาและผ่านการตรวจแก้ให้ความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3.6 ผู้วิจัยออกไปเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง โดยวิธีการสังเกตอย่างเป็นระบบ ใช้แบบสังเกตดังกล่าวเป็นเครื่องมือ จากตัวอย่างที่เลือกผู้ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ และสามารถสังเกตการสอนได้ครบ 3 ครั้ง จำนวน 30 คน ใน 10 โรงเรียนที่กระจายอยู่ในกลุ่มโรงเรียน กลุ่มนครชัยศรีและกลุ่มโรงเรียนกลุ่มบางแก้ว

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลจึงได้ใช้แบบสอบถามรวบรวม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 เป็นเรื่องของสถานภาพของของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 เป็นตัวแปรอิสระ

ได้แก่ การเปิดรับสื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ สื่อมวลชน อันประกอบด้วย โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร และวารสารทางการศึกษา สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ การอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และเอกสารประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และสื่อบุคคล ได้แก่ เพื่อนครู อาจารย์วิทยาลัยครู และเจ้าหน้าที่การศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นการเปิดรับสื่อตามขั้นตอนของแบบจำลองกระบวนการตัดสินใจรับนวัตกรรม

ตอนที่ 4 เป็นตัวแปรตาม คือการยอมรับแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

การให้คะแนนแบบสอบถาม ส่วนใหญ่จะเป็นแบบ Likert Scale แบ่งการให้คะแนนเป็น 5 ระดับ ได้แก่ คำถามในตอนที่ 2, 3 และ 4 กำหนดให้คะแนนแก่ค่าของแต่ละระดับ ดังนี้

น้อยมาก	1	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
มาก	4	คะแนน
มากที่สุด	5	คะแนน

การตีความค่าเฉลี่ยของคะแนนมาตราส่วนประเมินค่าชนิด 5 ระดับ กำหนดดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 - 5.00	ตีความว่ามากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 4.50	ตีความว่ามาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 - 3.50	ตีความว่าปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 - 2.50	ตีความว่าเปิดรับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.50	ตีความว่าเปิดรับน้อยมาก

คำถามใน 4 ตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบที่เป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ชั้นที่สอน อายุ ภูมิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน มี 5 ข้อ หรือ 2.7%

ตอนที่ 2 การเปิดรับสื่อ แบ่งเป็นตอนย่อย ได้ 3 ตอน การเปิดรับสื่อมวลชน ได้แก่ การดูโทรทัศน์ มี 15 ข้อ หรือ 8.3% การฟังวิทยุ 10 ข้อ หรือ 5.5% การอ่าน

หนังสือพิมพ์รายวัน 24 ข้อ หรือ 13.3% การอ่านนิตยสาร 2 ข้อ หรือ 1.9% การอ่านวารสารทางการศึกษา 9 ข้อ หรือ 5.0% การเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ การอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 2 ข้อ หรือ 1.9% การศึกษารายการประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน 23 ข้อ หรือ 12.7% และการเปิดรับสื่อบุคคล 10 ข้อ หรือ 5.5% รวม 105 ข้อ หรือ 54.1%

ตอนที่ 3 การเปิดรับสื่อตามขั้นตอนของแบบจำลองกระบวนการตัดสินใจในการรับนวัตกรรม แบ่งเป็นตอนย่อย ๆ ไว้ 4 ตอน ตอนละ 16 ข้อ คือ **ขั้นความรู้** **ขั้นการสนใจ** **ขั้นการตัดสินใจ** และ**ขั้นการยืนยัน** รวม 48 ข้อ หรือ 26.6%

ตัวอย่างการให้คะแนนการเปิดรับสื่อ

1. การเปิดรับสื่อมวลชน

คำถาม ข้อ 201 ท่านช่วยดูรายการโทรทัศน์ประเภทใดบ้าง
201.1 ข่าวประจำวัน, การวิเคราะห์ข่าว

คำตอบ

คำตอบ	คะแนน
ไม่ได้ดูเลย	1
นาน ๆ ดูครั้ง	2
ดูบ้างแต่ไม่บ่อย	3
ดูบ่อยๆ	4
ดูเป็นประจำ	5

2. การเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ

คำถาม ข้อ 215 ท่านเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 มากน้อยเพียงใด

คำตอบ

คำตอบ	คะแนน
ไม่เคยเลย	1
เคย 1 ครั้ง	2
เคย 2 ครั้ง	3
เคย 3 ครั้ง	4
เคย 4 ครั้ง	5

3. การเปิดรับสื่อบุคคล

คำถาม ข้อ 218 ท่านเคยได้รับแนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จากบุคคลต่อไปนี้เพียงใด

218.1 เพื่อนครูที่ทำการสอนในโรงเรียนเคื่อดับท่าน

คำตอบ	คะแนน
ไม่เคยเลย	1
บางครั้งบางคราว (1-2 ครั้ง)	2
นาน ๆ ครั้ง (3-5 ครั้ง)	3
บ่อย ๆ (6-10 ครั้ง)	4
เป็นประจำ (มากกว่า 10 ครั้ง)	5

ตัวอย่างการให้คะแนนการเปิดรับสื่อตามขั้นตอนของการรับนวัตกรรม

คำถาม ข้อ 301 สื่อต่อไปนี้ช่วยให้ท่านเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

301.1 โทรทัศน์

คำตอบ	คะแนน
น้อยที่สุด (1-5%)	1
น้อย (6-10%)	2
ปานกลาง (11-25%)	3
มาก (26-50%)	4
มากที่สุด (51-100%)	5

ตอนที่ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521 มี 32 ข้อ หรือ 17.7% มีเนื้อหาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ
2. การวัดสภาพห้องเรียน
3. การให้นักเรียนเคลื่อนไหว

4. การใช้อุปกรณ์
5. การใช้หนังสือเสริมประสบการณ์
6. การบูรณาการเนื้อหา
7. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน
8. การยึดหยุ่นกิจกรรม และยังสามารถของท้องถิ่น เข้ากับบทเรียน
9. การใช้กระบวนการของกลุ่ม
10. การให้โอกาสนักเรียนเป็นผู้แสดงออกและปฏิบัติกิจกรรม

ตัวอย่างการให้คะแนนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. คำถามที่เป็นแบบเลือกตอบ มี 5 ตัวเลือก

คำถาม ข้อ 401 ท่านใช้วิธีบรรยายช่วยในการสอนในลักษณะใดมากที่สุด

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในวงกลมที่เป็นคำตอบ
ของท่าน

- โดยการพูดเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง หลักการ วิธีการ และ
แนวปฏิบัติ และให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ

(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ให้ 3 คะแนน)

- โดยการพูดเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนจนจบเรื่องที่สอนอย่าง
ละเอียด และให้นักเรียนซักถามตอนท้าย

(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ให้ 1 คะแนน)

- โดยการพูดเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง หลักการ วิธีการ
และแนวปฏิบัติ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แล้วลงมือปฏิบัติ

(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ให้ 4 คะแนน)

- โดยการพูดเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง หลักการ วิธีการ
และแนวปฏิบัติ แล้วต่อจากนั้นให้ลงมือปฏิบัติโดยมีครูคอยช่วยเหลือ

(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ให้ 5 คะแนน)

- โดยการพูดเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนอย่างละเอียด และมีบาง
ช่วงเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ให้ 2 คะแนน)

2. ค่าตอบแทนเป็นแบบประเภทร้อยค่า ซึ่งให้คะแนนเป็นทางบวกและทางลบ

2.1 ค่าตอบแทนให้คะแนนทางบวก

คำถาม ข้อ 411 ท่านเคยปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

411.1 ใช้สถานที่ประกอบการสอน

คำตอบ

น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
มากที่สุด	ให้	5	คะแนน

2.2 ค่าตอบแทนให้คะแนนทางลบ

คำถาม ข้อ 411 ท่านเคยปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

411.15 ยินสอนอยู่หน้าชั้น

คำตอบ

น้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน
น้อย	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มาก	ให้	2	คะแนน
มากที่สุด	ให้	1	คะแนน

การให้คะแนนแบบสังเกต กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนไว้ว่า ในการไปสังเกตการสอนของกลุ่มตัวอย่าง 3 ครั้ง ถ้าพบว่าปฏิบัติ 1 ครั้ง ก็ถือว่าตัวอย่างที่ถูกสังเกตนั้นปฏิบัติจริงแล้ว จะให้คะแนน 1 ถ้าในการไปสังเกต 3 ครั้ง ไม่พบว่าลงมือปฏิบัติเลยให้คะแนน 0

ตัวอย่างการให้คะแนน

ที่	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	สังเกตครั้งที่ 1		สังเกตครั้งที่ 2		สังเกตครั้งที่ 3		
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
8	ครูบูรณาเนื้อหาจากคู่มือวิชาอื่นๆ กับกลุ่มวิชาที่กำลังสอน.....		X		X	✓		ให้ 1 คะแนน
18	ครูใช้อุปกรณ์การสอน.....		X		X		X	ให้ 0 คะแนน

ในแบบสังเกตมีเนื้อหาต่างกันต่าง ๆ สอดคล้องกับแบบสอบถามตอนที่ 4 จำแนกให้

ดังต่อไปนี้

1. การใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ
2. การจัดสภาพห้องเรียน
3. การให้นักเรียนเคลื่อนไหว
4. การใช้อุปกรณ์
5. การใช้หนังสือเสริมประสบการณ์
6. การบูรณาการเนื้อหา
7. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน
8. การยึดหยุ่นกิจกรรมและโยงสภาพของท้องถิ่นเข้ากับบทเรียน
9. การใช้กระบวนการของกลุ่ม
10. การให้โอกาสนักเรียนแสดงออกและปฏิบัติกิจกรรม
5. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนที่เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนที่เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่ง

ใช้เป็นแบบประเมินค่า จำนวน 32 ข้อ โดยการหาความสัมพันธ์ (Reliability

Coefficients) ได้ค่า Alpha = 0.806 อาจสรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ในส่วนนี้มีประมาทร้อยละ 64 ($r^2 = .64$) ซึ่งนับว่ามีความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง

6. ประมวลผลข้อมูล

ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ SPSS ประมวลผลข้อมูลและจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อสรุปเป็นรายงานการวิจัย โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson Product-Moment Correlation Coefficients เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่น่าสนใจ
2. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อใช้อธิบายค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม
3. การวิเคราะห์ Stepwise Procedure ของค่าสหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวและตัวแปรตาม เพื่อศึกษาลำดับความสำคัญของค่าสหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรแต่ละตัวและตัวแปรตาม
4. การวิเคราะห์ χ^2 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม
5. การหา Reliability Coefficients เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย